

Znamenia Kristovho druhého príchodu

I. Náčrt

Krátka osnova

1. Znamenia v spoločenskej oblasti – Mat 24,6.7.37-39; Jak 5,1-8; 1 Tes 5,2.3
2. Znamenia v prírode – Mat 24,7; Mat 24,29
3. Znamenia v náboženskej oblasti – 2 Tim 3,1-5; 2 Pet 3,3-6; Mat 24,12.14.24

Naposledy sme hovorili o druhom príchode Ježiša Krista. Ukázali sme, že druhý príchod je konečným riešením problémov ľudstva, problémov, ktoré nie sme schopní vyriešiť sami. Hovorili sme o tom, prečo príde a ako príde. Teraz sa chceme zamerať na znamenia, ktoré ukazujú na blízkosť Ježišovho príchodu.

Už starozmluvný prorok Ámos hovorí o tom, že „Hospodin, Pán, neučiní nič bez toho, že by nevyjavil svoj zámer svojim služobníkom, prorokom“. (Ámos 3,7) Prv než prišla potopa, poslal Boh Nóaacha, aby varoval predpotopný svet pred blížiacou sa katastrofou. Pretože Pán „nechce, aby niekto zahynul, lež chce, aby sa všetci dali na pokánie“, je logické predpokladať, že Boh vopred oznámi blízkosť takej prevratnej udalosti, akou je bezpochyby druhý príchod Ježiša Krista.

Boh tak dokazuje, že nikoho nechce prekvapiť, či zámerne „nachytať“ nepripraveného. Na jednej strane znamenia slúžia ako povzbudenie pre tých, čo Ježišov príchod túžobne očakávajú. Pripomínajú im, že „sa blíži ich vykúpenie“. Na druhej strane sú výzvou k pokániu pre zatvrdilých, ktorá ich upozorňuje, že každé Božie konanie má vždy dvojité aspekty – spasný a súdny. Druhý príchod je totiž nielen „blahoslavenou nádejou“ verných, ale aj dňom odplaty „každému podľa jeho skutkov“. (Zj 22,12)

Pri ceste neznámou krajinou sú pre správnu orientáciu neoceniteľnou pomôckou ukazovatele smeru a dobrá mapa. Ježiš Kristus v kázani na Olivovom vrchu hovorí o rôznych znameniach, ktoré budú predchádzať jeho druhý príchod. Tieto znamenia – ak sú správne pochopené – sa pre veriaceho môžu stať dobrými ukazovateľmi na ceste do Božieho kráľovstva.

1. Znamenia v spoločenskej oblasti – Mat 24,6.7.37-39; Jak 5,1-8; 1 Tes 5,2.3

a) Nesprávne zoradenie a rozdelenie materiálnych hodnôt. (Mat 24,37-39; Jak 5,1-8) Aj keď sú materiálne hodnoty pominuteľné a nie sú v živote najdôležitejšie, predsa sú len pre slušný život na tomto svete nepostrádateľné. V živote človeka však nemajú byť na prvom mieste.

Ježiš upozorňuje, že situácia v spoločnosti pred jeho druhým príchodom bude podobná, ako v dobe Nóaacha a Lota. (Luk 17,28.29) Čítame, že ľudia vtedy „jedli, pili, kupovali, predávali, sadili, stavali, ženili sa a vydávali“. To všetko patrí v živote k normálnym, bežným, niečo dokonca ku každodenným činnostiam. Hriech týchto ľudí spočíval v tom, že tým boli zanepřazdnení a pohltení do tej miery, že „nič nebadali“ („nezvedeli“), až prišla potopa, resp. zničenie mesta – o čom mohli a mali vedieť. Žiaľ, neboli pripravení. Potom už bolo neskoro zmeniť nasmerovanie svojho života. Pre veci dobré a užitočné im uniklo to najdôležitejšie – úzke osobné spoločenstvo s Bohom.

Viac než čokoľvek iné ovplyvňuje súčasnú politickú situáciu vo svete sociálna nespravodlivosť, daná nerovnomerným rozdelením materiálnych hodnôt. Napätie medzi Západom a Východom, Severom a Juhom, obrovská zadlženosť rozvojových krajín, ako aj chamtivé zneužívanie prírodných zdrojov – to všetko je do značnej miery zapríčinené nahromadením väčšiny kapitálu v rukách menšiny.

Naplnenie tohto znamenia v dnešnej, na materiálne veci a úspech orientovanej spoločnosti, vedie hlbavého kresťana k tomu, že neustále prehodnocuje poradie hodnôt vo svojom živote.

b) Vojny, zvesti o bojoch, národ proti národu, hlad, mor. (Mat 24,6.7) Vojny trápi ľudstvo v celých dejinách. Nikdy však neboli také hrozné a ničivé ako v našom storočí. (V prvej svetovej vojne bojovalo takmer 30 krajín a padlo v nej asi 14 miliónov ľudí. O dvadsať rokov neskôr vypukla druhá svetová vojna, do ktorej sa zapojilo viac než 50 krajín a zahynulo v nej viac než 55 miliónov vojakov a civilného obyvateľstva.)

Ba čo viac, dnes, na rozdiel od predchádzajúcich storočí, existuje reálna hrozba, že napriek všetkým diplomatickým rokovaniam a štátnickému úsiliu lokálny konflikt ľahko prerastie v globálny holokaust. V súčasnosti to môže byť zapríčinené ani nie tak konfliktom medzi hlavnými svetovými mocnosťami, ale skôr tým, že menšie krajiny použijú nukleárne zbrane.

Samozrejme, eskalácia (stupňovanie) vojnového násillia a s ním spojené utrpenie miliónov nevinných trápi všetkých vnímavých ľudí na svete. Mnohí robia, čo môžu, aby mu zabránili. Takáto činnosť je iste chvályhodná a žiaduca, preto ako kresťania by sme sa do nej mali tiež zapojiť. Písmo nás však varuje pred falošným optimizmom, že ľudstvu sa nakoniec podarí vyriešiť tieto problémy vlastným úsilím. (1 Tes 5,2,3)

Aj keď ľudia trpeli hladom a nedostatkom potravín aj v minulosti, nikdy nebolo na svete okolo jednej miliardy trpiacich podvýživou a umierajúcich od hladu.

Morové epidémie dokázali vždy znovu a znovu zdecimovať obyvateľstvo, ale rozsah epidémií nebezpečných nákazlivých chorôb v dnešnej dobe, napriek dostupnosti antibiotík a očkovacích protilátok, je alarmujúci. Črevnou škrkavkou (hlístia žijúca v črevách ľudí a zvierat) trpí okolo 650 miliónov ľudí, pásomnica trápi okolo 450 miliónov, úplavica postihuje okolo 350 miliónov a zabíja najmenej 6 miliónov detí ročne. V rozvojových krajinách zabije šesť chorôb (osýpky, tuberkulóza, čierny kašeľ, obrna, tetanus a záškrť) ročne asi 5 miliónov detí a najmenej toľko ich zmrazí. V industrializovaných krajinách zomiera ročne vyše 5 miliónov ľudí na rakovinu a viac než 10 miliónov na kardiovaskulárne nemoci. O epidémii AIDS a jej tragickom dopade na svetovú populáciu nie je zrejme potrebné hovoriť.

2. Znamenia v prírode – Mat 24,7; Mat 24,29

a) Zemetrasenia a iné katastrofy. (Mat 24,7) Azda by niekto opäť mohol namie-tať, že zemetrasenia boli vždy. Je však dokázateľné, že ich intenzita sa v posledných rokoch hrozivo zvyšuje. Austrálsky seizmológ G. A. Eiby vo svojej knihe „Zemetrasenia“ uvádza, že existujú historické záznamy, že za štyri storočia, od roku 1500 do roku 1902, bolo 131 zemetrasení. Od roku 1903 (odkedy sme schopní vedecky presne merať intenzitu zemetrasení) do roku 1976, teda za 73 rokov uvádza 206 zemetrasení s intenzitou 8,0 alebo viac! Aj keď pre to, že v minulosti neexistovali presné merania, by bolo nesprávne z týchto čísel vyvodzovať, že v našom storočí intenzita zemetrasení vzrástla viac než stokrát, predsa len tieto čísla ukazujú na obrovský nárast seizmickej aktivity na našej planéte.

Zemetrasenia sú katastrofy vyvolané prírodnými silami nezávisle od konania človeka. V tejto súvislosti by sme však nemali zabúdať ani na reálne a potenciálne katastrofy zapríčinené ľudskou činnosťou, ako napríklad znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy toxickými odpadmi, kyslé dažde, skleníkový efekt, či vyčerpávanie prírodných zdrojov minerálov, energie a čistej vody.

b) Zatmenie slnka, mesiaca a padanie hviezd. (Mat 24,29) Ježiš vo svojom eschatologickom kázaní hovorí, že „hneď po súžení tých dní slnko sa zatmie a mesiac nevydá svoj jas, hviezdy budú padať z neba a nebeské mocnosti sa budú otria-sať“. Zatmenia slnka a mesiaca sú bežné javy, ktoré možno astronomicky presne predpovedať. Podobne aj „padanie hviezd“ je bežná záležitosť, ktorú môže, zvlášť počas jasnej noci, pozorovať ktokoľvek. Ježiš teda nemôže mať na mysli takéto bežné úkazy, pretože by ťažko mohli byť znameniami.

Dôležitý je zrejme jeho časový údaj „hneď po súžení tých dní“. Ukazuje pravdepodobne na prenasledovania v stredoveku. Ak sa pozrieme do histórie zistíme, že „temný deň“ a následné zatmenie mesiaca 19. 5. 1780, ako aj padanie meteoritov v noci z 12. na 13. 11. 1833 (v dôsledku čoho sa začalo vedecké skúmanie meteorických rojov), boli práve udalosti, ktoré mali nesmierne veľký vplyv na vedomie ľudí v určitej spoločenskej a historickej situácii. Takto sa vlastne tieto udalosti stali „znamením“, pretože v 19. storočí v Amerike prispeli k hlbšiemu štúdiu Písma a následnému veľkému prebudeniu, ktoré je známe v dejinách ako Veľké adventné prebudenie.

3. Znamenia v náboženskej oblasti – 2 Tim 3,1-5; 2 Pet 3,3-6; Mat 24,12.14.24

a) Úpadok náboženskej skúsenosti. (2 Tim 3,1-5; 2 Pet 3,3-6) Tretia oblasť, ktorú si chceme všimnúť, je duchovný život veriacich. Aj keď by sme mohli (a v niektorých náboženských kruhoch je to aj nesmierne populárne) nariekať nad skazenosťou bezbožného sveta, Písmo si viac všima stav Božích detí, teda tých, čo o sebe tvrdia, že patria Bohu. Ježiš (Mat 24,12), Pavel aj Peter hovoria o tom, že „v posledných dňoch“ bude veľmi nápadný rozdiel medzi náboženským vyznaním veriacich a ich nezmeneným, sebeckým životom. „Budú mať výzor pobožnosti, ale jej moc budú popierať.“ (2 Tim 3,5) Budú sa bezducho pridávať obradných rituálov, znižovať záväznosť Božích noriem, žiť podľa „vlastných žiadostí“ a popierať realitu Božieho nadprirodzeného zásahu do dejín ľudstva. (2 Pet 3,3,4) Takéto formálne náboženstvo je samozrejme bezmocné vo svojom vplyve na svet, pretože soľ stratila slanú chuť. (Mat 5,13) Nie div, že Ježiš hovorí: „Ale či Syn človeka nájde vieru na zemi, keď príde?“ (Luk 18,8)

b) Celosvetové zvestovanie evanjelia a všeobecné oživenie. (Mat 24,14,24) Na druhej strane, v oblasti náboženského cítenia ľudí, možno očakávať veľké oživenie

– pravé, aj falošné. „A toto evanjelium o kráľovstve bude sa hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.“ (v. 14) To je jediné znamenie druhého príchodu Ježiša Krista, ktoré je vo svojej podstate radostné. Napriek všetkým pohromám a katastrofám, ktoré koniec tohto veku so sebou prináša, môžeme sa radovať z celosvetového rozmachu hlásania evanjelia, z toho, že práve v období všeobecného odpadnutia od Boha mnohí noví ľudia prijímajú Ježiša Krista za svojho Spasiteľa a Pána. (Luk 15,10) Biblia, alebo niektoré jej časti, boli preložené do tisícich jazykov sveta. Biblické spoločnosti ju šíria do celého sveta, takže je dostupná prakticky každému.

V náboženskej oblasti je však nutné počítať aj s mnohými ťažko rozlíšiteľnými podvodmi, „lebo vystúpia falošní kristovia a falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a zázraky, aby zvedli – ak je to možné – aj vyvolených“. (v. 24) Jedinou ochranou, ako nebyť oklamaný a zvedený, je bdelosť (Mar 13,37) a vernosť Písmu. (Mat 22,29)

II. Výkladové poznámky

1. Exegeticky nie je správne vzťahovať text z Dan 12,4 na rozmach vedeckého pokroku a používať ho ako znamenie druhého príchodu. Text hovorí o rozmnožení vedomostí a bádani Danielovej prorockej knihy, nie o vedecko-technickom pokroku!

2. Veriacim ľuďom neustále hrozilo nebezpečenstvo dvoch extrémov. Na jednej strane boli ľahostajní k tomu, kde sa v kontexte dejín spásy nachádzajú, „nepoznali čas svojho navštívenia“ (Luk 19,44), dobu, v ktorej žili, svoje miesto a úlohu, ktorú mali naplniť. Kedykoľvek v dejinách cirkiev strácala svoj eschatologický náboj a veriaci človek si „povedal v duchu: Môj pán mešká“, malo to nepriaznivé dôsledky na etický život jednotlivcov a celého spoločenstva. (Mat 24,48-50) Cirkev budovala Božie kráľovstvo na zemi tak horlivo, až sa s týmto kráľovstvom úplne stotožnila. To preto, že stratila zo zreteľa Božie zavŕšenie na konci vekov.

Na druhej strane, pálčivým problémom, niekedy až kliatbou kresťanskej cirkvi od jej samého začiatku bolo prílišné, ba až blúznivé očakávanie Kristovho príchodu. (2 Tes 2,3.4) Prehnané sústredenie sa na jeden detail a zdôrazňovanie určitého znamenia ako jasného a jednoznačného dôkazu bezprostrednej blízkosti Ježišovho príchodu, viedli k extrémom v životnom štýle, fanatizmu, určovaniu konkrétneho času príchodu a tým vlastne k pohaneniu Kristovej veci.

Môžeme a musíme počítať s tým, že niektorí sa budú snažiť svojimi fantastickými výpočtami, ktoré sa viac sústreďujú na znamenia, než na toho, ktorý má prísť, vybičovať nadšenie a náboženské „prebudenie“, ktoré z takýchto výpočtov bezprostredne pramení. Keď však určený termín nakoniec pominie, výsledným ovocím je trpká duchovná prázdnota, hlboká depresia, totálne rozčarovanie a často aj úplné zavrnutie viery.

V určitom zmysle znamenia, ktoré Ježiš uvádza (falošní kristovia, vojny, zemetrasenia, hlad, mor, prenasledovanie), sú všeobecné a sotva ich dokážeme dato-vať a presne časovo určiť. V každej dobe mali veriaci dôvod očakávať príchod Ježiša Krista. Toto očakávanie dávalo veriacim silu v prenasledovaní, radosť v utrpení a vytrvalosť v každodennej šedi života. Znamenia zároveň pripomínajú, že ešte stále žijeme v starom poriadku vecí a že my ľudia „nové nebo a novú zem“ svojím snažením nevytvoríme.

Treba však podotknúť, ako sme už v predchádzajúcej časti pripomenuli, že v našom storočí dochádza k nebývanej intenzifikácii všetkých znamení. Po prvýkrát v dejinách sa naplnila hlavná podmienka Kristovho príchodu uvedená v súvislosti so znameniami – „po celom svete“. Nikdy predtým neboli problémy, ale aj zvestovanie evanjelia, svojím rozsahom a dopadom skutočne univerzálne. Čokoľvek sa stane v jednom kúte sveta, ľudia na opačnom konci zemegule sa o tom okamžite nielen dozvedia, ale sa ich to aj bezprostredne dotýka. Svet sa stal globálnou dedinou.

III. Praktické dôsledky

Aj keď druhý príchod nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista zostáva „blahoslavenou nádejou“, na ktorú sa upierali a upierajú zraky úprimných veriacich všetkých vekov, udalosti v meste Waco (štát Texas), spojené s menom Davida Koresha, nám vysielajú dramatické varovanie: Myslieť na koniec sveta môže byť životu nebezpečné!

Nie div, že vo svetle tejto skutočnosti sa dnes mnohým (a to aj veriacim) ľuďom zdá, že najrozumnejšie bude zabudnúť na znamenia a ignorovať, čo o konci sveta hovorí Biblia. Ak však Biblia obsahuje životne dôležité informácie o tom, ako sa na eschatologickú krízu – „dobu súženia, ktorá príde na celý svet“ – pripraviť, potom ignorovať biblické učenie o konci vekov môže byť pre náš život práve také nebezpečné, ako ho prekrúcať, ako to robil David Koresh.

Čo nás chce Biblia naučiť, keď hovorí o znameniach druhého príchodu Ježiša Krista? V dôsledku rozmanitých katastrofických udalostí, ktoré postihnú rôzne časti sveta, „národy na zemi budú plné úzkosti a zmätku... Ľudia budú zmierať od strachu a očakávania toho, čo príde na svet“. (Luk 21,25.26) Mnoho ľudí má dnes z budúcnosti strach,

ktorý sa podľa slov Písma bude stupňovať. Ježiš nás vopred na tieto veci upozorňuje a dodáva: „Hľadte, aby ste sa nepreľakli. Lebo to musí byť, ale ešte nie je koniec.“ (Mat 24,6) Účelom znamení je pomôcť ľuďom, aby sa nebáli v dobe, keď väčšina ľudí bude paralyzovaná strachom z budúcich udalostí.

Ďalší účel znamení je ukrytý v Ježišových slovách: „Preto aj vy buďte pripravení, lebo Syn človeka príde v hodinu, o ktorej sa nenazdáte!“ (Mat 24,44) Zmyslom znamení nie je odhaliť nám čas príchodu, ale poukázať na jeho blízkosť.

Na Kristov príchod sa máme pripraviť, a nie ho vypočítavať. Na otázku učeníkov: „Povedz nám, kedy sa to stane a čo bude znamením tvojho príchodu a konca sveta?“ Ježiš neodpovedá uvedením času (dátumu) svojho príchodu.

Kristus totiž nechce, aby blízkosť času bola hlavným motivačným faktorom prípravy na jeho príchod, alebo dôvodom, pre ktorý začneme poslúchať a zachovávať jeho slovo. Kedykoľvek sa znamená takto zneužívajú, motiváciou k príprave a poslušnosti je strach z toho, že čas už skoro vyprší. Boh túži po tom, aby naše konanie motivovala láska k Ježišovi a obdiv, ako riadi celý vesmír.

Keď sa začneme menej sústreďovať na to, kedy Kristus príde, a viac sa zameriame na to, kto príde a čo jeho príchod znamená, potom budeme „pripravení“ a naša pozornosť bude zameraná nie na ciferník hodín, ale na pestovanie a udržiavanie spásneho vzťahu s Kristom, na zostávanie v ňom. Naplňujúce sa znamená budú pre nás podnetom na vytrvalosť v živote viery, povzbudením našej nádeje a novým uistením o udalosti, ktorá bude konečným dôkazom toho, že náš Boh ide vždy za človekom.